

Hotspot-monitor gemeente Nijmegen

Inleiding

Overheden zijn verplicht om hun archieven over te brengen naar een archiefbewaarplaats. Het is niet mogelijk en niet wenselijk om alle overheidsinformatie over te brengen, daarom wordt het overgrote deel van deze informatie als te vernietigen gewaardeerd. Om te komen tot een verantwoorde waardering en selectie worden selectielijsten gebruikt die periodiek worden geactualiseerd.

In 2017 werd de Selectielijst gemeenten en intergemeentelijke organen 2017 (geactualiseerd in 2020) vastgesteld. De gemeente Nijmegen volgt deze selectielijst.

Aan de Selectielijst 2017 (2020) is een nadere uitwerking van de selectie- en waarderingsmethode toegevoegd. In de inleiding is opgenomen dat de gemeente en/of het intergemeentelijke orgaan *“aanvullend (...) aan de selectie een nadere lokale inkleuring moet geven door het uitvoeren van een hotspot-monitor”*. Dit houdt in dat de gemeente Nijmegen een invulling moet geven aan de uitvoering van de hotspot-monitor. Een hotspot-monitor is een instrument waarmee hotspots geïdentificeerd kunnen worden. Hierdoor wordt relevante cultuur-historische informatie veiliggesteld, die anders zou worden vernietigd.

Dit document beschrijft de inrichting van de hotspot-monitor.

Definities

Hotspot: een hotspot is een opvallende of intensieve gebeurtenis of een kwestie waardoor ‘interactie’ ontstaat: tussen overheden, tussen overheid en samenleving of tussen burgers, bedrijven en instellingen onderling. Dit kunnen positieve en negatieve gebeurtenissen zijn.¹ Er wordt meer dan in eerdere selectielijsten nadruk gelegd op het bewaren van informatie over actuele ontwikkelingen in de maatschappij.

Hotspot-monitor: de hotspot-monitor is een instrument gericht op het identificeren van hotspots. De hotspot-monitor wordt op periodieke basis uitgevoerd.

Doel en missie

Het doel van een hotspot-monitor is om de neerslag van bijzondere gebeurtenissen, waarbij het handelen van de overheid en de samenleving elkaar intens raken, veilig te stellen en te bewaren vanuit cultuur-historisch perspectief.² Naast overheidsinformatie richt de hotspot-monitor zich ook op het verwerven van (aanvullende) informatie omtrent deze gebeurtenissen van particuliere archiefvormers.

We willen de hotspot-monitor voor de gemeente Nijmegen niet alleen uitvoeren vanwege de verplichting volgens de Selectielijst 2017 (2020), maar ook vanwege de volgende redenen:

¹ Wulp, Anthony van der, *Handreiking Periodieke hotspot-monitor decentrale overheden* (Archief2020/AIDO 2017), 7.

² Wulp, *Handreiking Periodieke hotspot-monitor*, 5.

- We willen via de toepassing van de hotspot-monitor komen tot een zodanige toepassing van waardering en selectie, dat er een meer lokaal beeld van de stad kan worden gevormd in onze archieven. Dit draagt bij aan meer aandacht voor cultuur-historisch belang, versterking van het historisch besef en er ontstaat meer interactie met en betrokkenheid van de samenleving. Daarmee wordt ook de sociale cohesie en identiteit van de stad Nijmegen versterkt.
- De beslissing tot bewaren van de veelal digitale informatie vindt kort(er) achteraf plaats en eerder in het proces. Dit is belangrijk vanwege de vluchtigheid en kwetsbaarheid ervan. Langer wachten zorgt voor een groter risico op verlies van informatie.
- Het verwerven van particulier archief door middel van actieve acquisitie draagt bij aan het doel van het Regionaal Archief Nijmegen: het vormen van een zo gevarieerd en compleet mogelijk beeld van de geschiedenis van Nijmegen.

Afstemming bestaand selectiebeleid

Overheidsarchief

De hotspot-monitor is een aanvullend instrument op de selectielijsten. Het college van burgemeester en wethouders kan op basis van de hotspot-monitor besluiten om bepaalde informatie blijvend te bewaren die volgens de selectielijst vernietigbaar is. De wettelijke grondslag hiervoor is Archiefbesluit 1995 artikel 5 lid 1 sub e.

Particulier archief

De hotspot is eveneens een criterium voor de actieve acquisitie van particuliere archieven en collecties. Dit criterium wordt gebruikt naast de criteria zoals geformuleerd in het beleidsplan *Acquisitie particuliere archieven en collecties* en mede toegepast in combinatie met de leemtelijst (in ontwikkeling).

Criteria voor hotspots

Om een hotspot als zodanig te kunnen benoemen moet deze voldoen aan tenminste twee van de criteria zoals opgesomd in de Handreiking Periodieke Hotspot-monitor decentrale overheden:

- Er is sprake van een gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen binnen het verzorgingsgebied van de gemeente Nijmegen die veel maatschappelijke beroering veroorzaakt, van bijzondere betekenis is voor de bevolking en/of waarvoor veel aandacht bestaat in de media
- Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie binnen het verzorgingsgebied van de gemeente Nijmegen die belangrijke principiële tegenstellingen tussen burgers aan het licht brengt en het debat over de kwestie maakt veel emoties los.
- Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie die aanleiding is voor een intensief publiek debat over het functioneren van de gemeente Nijmegen.
- Er is sprake van een politieke kwestie waardoor de positie van het bestuur van de gemeente Nijmegen ernstig is bedreigd of juist wordt onderstreept.

Een hotspot is een eenmalige gebeurtenis en moet daarnaast omwille van de uitvoerbaarheid afgebakend kunnen worden in tijd. Anders spreken we van een trend.

Uitvoering hotspot-monitor

Het Regionaal Archief Nijmegen voert periodiek de hotspotmonitor uit met de archivaris verwerving particuliere archieven als coördinator. De hotspot-monitor richt zich primair op bijzondere gebeurtenissen in de gemeente Nijmegen. Wanneer een hotspot de gemeentegrenzen overschrijdt kan het noodzakelijk zijn om medewerkers van de betreffende gemeente te betrekken.

Om hotspots kort achteraf te kunnen aanwijzen en zo verlies van informatie te voorkomen doen we jaarlijks in samenwerking met interne experts uit de organisatie en externe experts onderzoek naar mogelijke hotspots.

Elk jaar wordt – behoudens het vaststellen van de procedure - dezelfde cyclus doorlopen: in Q1 wordt de hotspotcommissie samengesteld en een bijeenkomst gehouden, in Q2 wordt de hotspotlijst van het voorgaande kalenderjaar opgesteld en vastgesteld, waarna gestart kan worden met het uitvoeren van de hotspot-monitor: het uitzonderen van vernietigen en het verzamelen van relevant particulier archiefmateriaal.

Hotspotcommissie

Elk jaar komt de hotspotcommissie bij elkaar, die bestaat uit een groep interne en externe experts. Interne experts maken deel uit van de gemeentelijke organisatie. Zij hebben zicht op wat vanuit gemeenteperspectief belangrijke hotspots zijn. Externe experts zijn mensen van buiten de organisatie en stellen hotspots voor vanuit het perspectief van de samenleving.

De hotspotcommissie wordt samengesteld door de coördinator en bestaat uit minimaal vier en maximaal acht leden. Om vanuit een zo breed mogelijk perspectief naar belangrijke gebeurtenissen in de stad te kunnen kijken, streven we naar een gevarieerde en wisselende samenstelling van de hotspotcommissie.

- **Profiel interne expert**

- Is werkzaam bij gemeente Nijmegen.
- Heeft een overzicht van wat er zich binnen de gemeentelijke organisatie afspeelt.
- Kan vanuit het perspectief van de gemeente goed aanduiden wat de hotspots zijn.
- Voorbeelden: medewerker Communicatie, omgevingsmanager, jurist, portefeuillehouder, gemeentesecretaris, medewerker Bureau Documentaire Informatie (BDI).

- **Profiel externe expert**

- Heeft zicht op de periode waarop de hotspot-monitor van toepassing is.
- Heeft brede kennis van (actuele) vraagstukken en gebeurtenissen op lokaal of regionaal niveau.
- Voorbeelden: journalist, historicus, publicist, stadsfotograaf, studentenvertegenwoordiger, kunstenaar, lid van een actiegroep.

Er wordt van de experts verwacht om voorafgaand aan de vergadering voorwerk te hebben gedaan. Om de bijeenkomst goed te laten verlopen fungeert de projectcoördinator als gespreksleider. Er is ruimte voor discussie en na afloop is duidelijk welke hotspots worden benoemd. Ook wordt een prioritering aangebracht.

De coördinator stelt een voorlopige hotspotlijst op aan de hand van het sjabloon hotspotlijst (bijlage 1) met een korte omschrijving van de hotspot, verantwoording van de keuze en de periode waarover de hotspot loopt.

Het vaststellen van hotspots is geen doel op zich. Als zich in een bepaalde periode geen hotspots voordoen, worden er ook geen hotspots aangewezen.

Vaststelling hotspotlijst

De projectcoördinator legt de concept-hotspotlijst ter goedkeuring voor aan de Vakgroep I waarbij ook de gemeentearchivaris aansluit. In dit geval vormen zij een strategisch overlegorgaan dat de conceptlijst kan goedkeuren.

Vervolgens wordt de goedgekeurde lijst ter vaststelling voorgelegd aan het college van B&W. Tenslotte wordt de vastgestelde lijst gepubliceerd op de website van het Regionaal Archief Nijmegen en gedeeld met het Nationaal Archief.

Na vaststelling wordt de lijst toegestuurd naar Bureau Documentaire Informatie (BDI). BDI zorgt in samenwerking met het RAN dat de relevante informatie die betrekking heeft op de hotspot wordt uitgezonderd van vernietiging. De hotspotlijst wordt eveneens toegestuurd aan de archivaris verwerving particuliere archieven, die actief relevante particuliere en collecties kan verwerven.

Bijlage 1. Sjabloon hotspotlijst

Hotspots Gemeente Nijmegen								
Omvat periode		[beginjaar]			[eindjaar]			
Status [concept/definitief/vastgesteld]		Vastgesteld door Gemeente Nijmegen			Gepubliceerd [ja/nee]			
Naam steller[naam]		Kenmerk [intern kenmerk]						
nr.	omschrijving hotspot	begin- jaar	eind- jaar	criterium*				argumenten / prioritering / toelichting / bijzonderheden
				1	2	3	4	
1								
2								
3								

* = kruis aan welk criterium / welke criteria van toepassing zijn op de hotspot.

Criteria:

1. Er is sprake van een gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen binnen het verzorgingsgebied van de zorgdrager die veel maatschappelijke beroering veroorzaakt, van bijzondere betekenis voor de bevolking en/of waarvoor veel aandacht bestaat in de media.
2. Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie binnen het verzorgingsgebied van de zorgdrager die belangrijke principiële tegenstellingen tussen burgers aan het licht brengt en het debat over de kwestie maakt veel emoties los.
3. Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie die aanleiding is voor een intensief publiek debat over het functioneren van de zorgdrager.
4. Er is sprake van een politieke kwestie waardoor de positie van het decentrale openbaarbestuur ernstig is bedreigd of juist wordt onderstreept.

Zie voor voorbeelden ook

<http://www.nationaalarchief.nl/home/onderwerpen/waardering-selectie/vastgestelde-hotspots>